

Bydgoszcz, 31.03.2021 r.

LEG/2021/7/P

**Szanowny Pan
Marek Gróbarczyk
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Infrastruktury**

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do wypowiedzi Pana Przemysława Dacy, Prezesa PGW Wody Polskie, stanowisk Wód Polskich zamieszczonych w ogólnokrajowych mediach, a nawiązujących do weryfikowanych przez regulatora nowych stawek opłat wodno-ściekowych i sugerujących „ich sztuczne zawyżanie, windowanie cen ponad koszty, jakie wynikają z funkcjonowania przedsiębiorstw” (cyt.), mając na uwadze dobro mieszkańców i odbiorców usług, kierujemy do Pana Ministra prośbę o podjęcie inicjatywy trójstronnego dialogu. Wyrażamy nadzieję, że zawarte w niniejszym piśmie argumenty, przekonają Pana Ministra do celowości podjęcia takich działań.

Przedkładając stanowisko Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie”, reprezentanta branży, podkreślamy, że stawki opłat za dostawę wody, odbiór i oczyszczanie ścieków są opracowywane na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w tym ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i wydanym na jej mocy Rozporządzeniu tzw. „taryfowym”. Przepisy te regulują zasady, w myśl których, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne muszą mieć zapewnione warunki dla świadczenia ciągłości usług tj. dostaw odpowiedniej jakości wody, odprowadzania i oczyszczania ścieków. W ustawie przewidziano zasady ochrony interesów odbiorców usług, z uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska i optymalizacji kosztów.

Na podstawie ww. aktów prawnych, koszty ujęte we wnioskach taryfowych nie są i nie mogą być kształtowane dowolnie, a wręcz przeciwnie, muszą znajdować podstawę prawną i wynikać z przeprowadzonej rzetelnej kalkulacji. Warto również podkreślić, iż z tytułu przekazania organowi nieprawdziwych, albo wprowadzających w błąd informacji lub dokumentów, organowi spółki grozi odpowiedzialność w postaci kary pieniężnej.

Odpierając zarzuty sztucznego zawyżania stawek opłat za wodę i ścieki, przedstawiamy najważniejsze argumenty, poparte danymi, uzasadniającymi obiektywne przyczyny zaplanowanych podwyżek we wnioskach taryfowych na lata 2021-2024.

Szanowny Panie Ministrze,

Przystępując do kalkulacji cen za wodę i ścieki na lata 2021-2024, przedsiębiorstwa przede wszystkim urealniały aktualny poziom ponoszonych kosztów i dopiero od takiej podstawy planowały poziom kosztów na kolejne trzy lata.

Sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych na przestrzeni zwłaszcza ostatnich dwóch lat, istotnie się zmieniała. W wielu obszarach nastąpiły znaczne wzrosty kosztów funkcjonowania.

Te największe dotyczą:

- ✓ Zmian cen energii.
Wiele przedsiębiorstw wod-kan, którym kończyły się dwuletnie umowy, zmuszonych było do podpisania nowych umów, zawierających podwyżkę sięgającą nawet kilkudziesięciu procent. Pomimo rządowych rekompensat za rok 2019, wzrost kosztów energii okazał się dla branży wodociągowo-kanalizacyjnej znaczący. Nadmienić należy, iż od początku 2021 roku na fakturze za energię elektryczną doszła nowa pozycja tzw. opłata mocowa. Jest to dodatkowy bardzo istotny koszt stały związany z dystrybucją energii elektrycznej pobierany od każdej kWh energii elektrycznej. W strukturze kosztów, koszty energii elektrycznej, łącznie z dodatkową opłatą mocową, mogą stanowić około 10-15% ogółu kosztów.
- ✓ Zmian cen odbioru i zagospodarowania osadów ściekowych.
Sytuacja ta wynika w zasadniczym stopniu ze zmian norm prawnych w zakresie gospodarowania osadami ściekowymi, w szczególności ustawy o odpadach i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych.
Jak wynika z pozyskanych przez IGWP w połowie 2020 roku danych, prognozowany przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne wzrost kosztów zagospodarowania osadów ściekowych w odniesieniu do najbliższych 12 miesięcy wynosi średnio 18,7%.
W podziale na wielkość przedsiębiorstw wzrost tych kosztów kształtuje się następująco: dla małych przedsiębiorstw – 22,1%, dla średnich – 36,8% oraz dla dużych – 2,9%.
Problem wyższości cen odbioru i zagospodarowania osadów ściekowych jest niezwykle złożony, ale najczęściej wskazywane w ankiecie powody jego występowania to: niewielka liczba podmiotów realizujących usługę zagospodarowaniem osadów, a w konsekwencji brak konkurencji na tym rynku, a także, brak wyspecjalizowanych i posiadających decyzję o zagospodarowaniu osadów ściekowych instalacji.
- ✓ Zmian stawek podatku od nieruchomości.
- ✓ Zmian wysokości stawek opłat dzierżawnych.
Dość często występującym w branży wodociągowo-kanalizacyjnej problemem był wzrost podatku od nieruchomości bądź też opłat dzierżawnych, jeżeli przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie jest właścicielem infrastruktury, a jedynie ją użytkuje. W wielu gminach stawka podatku od budowli będących infrastrukturą wodociągowo-kanalizacyjną ustalana była na niższym poziomie niż maksymalny, określony ustawą, wynoszący 2%. Odnotowujemy jednak przypadki wzrostów stawek podatku np. ze stawki podatku 0,5% do 2% (wzrost w odniesieniu do wartości brutto całej infrastruktury wod-kan). Nierzadko stanowi to realny koszt liczony w milionach złotych rocznie.
- ✓ Zmian kosztów wynagrodzeń.
Bazą tych zmian są rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej. W przedsiębiorstwach wodociągowo-kanalizacyjnych, zwłaszcza mniejszych, wielu pracowników jest zatrudnianych na minimalnych stawkach wynagrodzenia.

Minimalne wynagrodzenie w 2018 roku wynosiło 2100 brutto, stawka godzinowa 13,70zł. W 2021 roku jego wysokość wzrosła do 2800 zł brutto, a stawka godzinowa to 18,30 zł.

Należy zauważyć, że w ciągu 3 lat wartość minimalnego wynagrodzenia za pracę wzrosła o ponad 33%, co winno mieć swoje odzwierciedlenie we wzroście kosztów z tytułu wynagrodzeń w wielu przedsiębiorstwach wodociągowo-kanalizacyjnych.

✓ Zmian poziomu inflacji.

Jak wynika z najnowszego (opublikowanego 8 marca 2021 r.) raportu o inflacji, opracowanego przez Departament Analiz Ekonomicznych (DAE) Narodowego Banku Polskiego, bieżąca projekcja inflacji na najbliższe 3 lata przedstawia się następująco: rok 2021 – 3,1%, rok 2022 – 2,8%, rok 2023 – 3,2%.

Oznacza to, iż podwyżka cen za wodę i ścieki z samego tylko tytułu inflacji wynosić powinna 9,38% w odniesieniu do 3 lat, analogicznie do danych opublikowanych przez Wody Polskie w przedmiotowym stanowisku.

Nie można nie podkreślić, iż przedsiębiorstwa z sektora wodociągowo-kanalizacyjnego, podobnie jak większość innych podmiotów, odczuły negatywne skutki ekonomiczne związane z koronawirusem. W procesie kalkulacji taryf, oprócz wartości kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, duże znaczenie ma wielkość sprzedaży. Jak wynika z badań ankietowych przeprowadzonych przez Izbę, wiele przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych odnotowało spadki wolumenu sprzedaży w okresie od marca do października 2020 roku, w odniesieniu do tego samego okresu roku poprzedniego, z powodu ograniczenia działalności m.in.: szeregu przedsiębiorstw, przemysłu, hotelarstwa, turystyki, szkolnictwa, co nie rekompensuje zużycia wody na cele konsumpcyjne i higieniczne w gospodarstwach domowych.

Wszystkie powyższe czynniki, mają istotny wpływ na kondycję finansową przedsiębiorstw. Nie sposób nie zauważyć faktu, iż większość to koszty niezależne od decyzji przedsiębiorstw. Jak wynika z danych benchmarkingu, projektu realizowanego przez IGWP, rentowność działalności wodociągowej w 2018 roku wynosiła średnio 3,6%, natomiast w roku 2019 jej wartość spadła do poziomu 0,9%. Jeśli chodzi o rentowność działalności kanalizacyjnej to w 2018 roku jej średnia wartość wynosiła 3,5%, a w 2019 roku była ujemna (-0,5%). Należy również podkreślić, iż z danych IGWP wynika, że w 2019 roku około 45% podmiotów biorących udział w badaniu osiągnęło stratę na działalności wodociągowej, natomiast ok. 43% przedsiębiorstw osiągnęło stratę na działalności kanalizacyjnej. Już wkrótce IGWP pozyska dane za 2020 rok, czyli rok zdominowany całkowicie przez koronawirusa, spodziewamy się pogorszenia wyników.

Szanowny Panie Ministrze,

Izba „Gospodarcza „Wodociągi Polskie” wielokrotnie przedstawiała szereg propozycji legislacyjnych, dążących do ograniczania kosztów działalności przedsiębiorstw wod-kan. Warto w tym miejscu podkreślić, iż wymienione w piśmie przyczyny wzrostu opłat za wodę i ścieki, jak i obecna sytuacja związana z pandemią, wyraźnie przemawiają na korzyść proponowanego już wcześniej przez Izbę rozwiązania, polegającego na zmianie okresu obowiązywania taryfy z trzyletniego, na okres do trzech lat, co umożliwiłoby przedsiębiorstwom bieżące uwzględnianie w taryfach rosnących kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw.

W tym obszarze pragniemy zwrócić uwagę Pana Ministra na propozycje rozwiązań legislacyjnych Ministra Klimatu dla energetyki ciepłej.

Jak wynika z zapisów najnowszego projektu rozporządzenia, przyczyny obiektywne, niezależne od przedsiębiorstw, umożliwiają zmianę taryf za ciepło w sposób szybki, bez konieczności badania i analizowania całej taryfy. Takie rozwiązanie planowane jest obecnie w zakresie taryf za ciepło ze względu na istotną zmianę ceny uprawnień do emisji CO₂.

Pan Prezes Przemysław Daca w swoich medialnych wypowiedziach podkreśla, iż „należy pamiętać, że dostęp do bezpiecznej i czystej wody pitnej jest prawem każdego człowieka”. W imieniu Członków Izby zapewniam, że wodociągowcy nie tylko o tym pamiętają, ale swoją pracę pojmują jako służbę na rzecz mieszkańców, a dostawa zdrowej i bezpiecznej do spożycia wody, jak również odbiór i oczyszczanie ścieków, są głównym wyzwaniem, na którego straży stoją każdego dnia.

Przekazując niniejsze stanowisko, jako Prezes Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie” pragnę zaapelować o większą wrażliwość w ocenach branży, większe zaufanie do pracy wodociągowców. Stanowczo podkreślamy, iż tam, gdzie są nieprawidłowości, należy je wskazywać i oczekiwać ich naprawienia, ale z całą pewnością nie należy opinii negatywnych generalizować.

Od ponad roku branża wod-kan pracuje w trudnych, epidemicznych warunkach. Wodociągowcy realizują zadania w systemie całodobowym, siedem dni w tygodniu, tej branży lockdown nie dotyczy, tu nie ma warunków na powszechna „pracę zdalną”.

Pragnę podkreślić, iż wodociągowcy potrafią pracować w trudnym czasie i pod presją czasu. Są profesjonalni i świadomi odpowiedzialności jaka spoczywa na branży. Nie mamy pewności jak będzie wyglądała przyszłość i dalsza walka z wirusem, ale jedno jest pewne: mieszkańcy polskich miast i wsi mogą na wodociągowców liczyć. To, czego dzisiaj potrzebują, to spokoju i wsparcia.

Szanowny Panie Ministrze,

Tematów do omówienia jest wiele. Nasze propozycje, uwagi, uzasadnione argumenty, chcielibyśmy móc przedstawić w trakcie spotkania, rozmowy, uwzględniając dzisiejsze realia, być może w formule on-line.

z poważaniem

Dorota Jakuta
Prezes Izby

Do wiadomości:
Przemysław Daca
Prezes PGW Wody Polskie